

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 8/2014-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészároša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť E. B., zastúpenej advokátom Mgr. Marcelom Drgonom, Advokátska kancelária, Jesenského 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaniach vedených Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 2 Sdo 36/2013 a sp. zn. 10 Sžr 45/2012, ako aj Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 4 Sp 53/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. decembra 2013 doručená sťažnosť E. B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaniach vedených Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn.

2 Sdo 36/2013 a sp. zn. 10 Sžr 45/2012, ako aj Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 4 Sp 53/2007. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 29. novembra 2013.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením krajského súdu č. k. 4 Sp 53/2007-53 z 22. novembra 2011 bolo vo veci sťažovateľky ako navrhovateľky proti Obvodnému pozemkovému úradu v Bratislave (ďalej len „odporca“) ako odporcovi zastavené konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu, a to v dôsledku späťvzatie návrhu. Na základe odvolania sťažovateľky tvrdiacej, že v skutočnosti k späťvzatiu návrhu nedošlo, uznesením najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 10 Sžr 45/2012-68 z 27. marca 2013 bolo uznesenie krajského súdu potvrdené. Na základe dovolania sťažovateľky uznesením najvyššieho súdu č. k. 2 Sdo 36/2013-82 z 18. septembra 2013 bolo dovolacie konanie zastavené s tým, že dovolanie v rámci správneho súdnictva nie je vôbec prípustné.

Podľa názoru sťažovateľky zo správania účastníkov konania, z aplikovateľných právnych noriem, ako aj z existujúcich dokladov je nesporné, že k zastaveniu konania došlo výlučne pre omyl na strane krajského súdu, a to napriek tomu, že sťažovateľka nikdy a nijakým právne relevantným spôsobom nevzala svoj návrh na začatie súdneho konania späť. Zmätočný postup krajského súdu na začiatku pojednávania konaného 22. novembra 2011, ako aj nesprávne pochopenie odpovede právneho zástupcu sťažovateľky na viaceré po sebe nasledujúce otázky krajského súdu mali za následok omyl krajského súdu v tom, na ktorú otázku krajského súdu právny zástupca sťažovateľky odpovedal a čo je obsahom jeho odpovede. V danom prípade nebolo úmyslom (vôľou) sťažovateľky vziať svoj návrh späť. Vyplýva to predovšetkým zo skutočnosti, že okamžite potom, ako bolo vyhlásené uznesenie o zastavení konania, právny zástupca sťažovateľky jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností vyhlásil, že došlo k nesprávnemu pochopeniu jeho prejavu vôle, ktorý nesmeroval k späťvzatiu návrhu sťažovateľky, ale výlučne k ostatným procesným otázkam, konkrétne otázkam účasti Ing. I. B. a zúčastnených osôb v predmetnom konaní. Táto skutočnosť je výslovne zaznamenaná a zaprotokolovaná aj v zápisnici o pojednávaní. Je nelogické, aby krajský súd takýto postup právneho zástupcu sťažovateľky vykladal inak ako vzájomné nepochopenie a omyl na strane súdu v tom, čo účastník konania týmto prejavom vôle sleduje. Navyše za situácie, keď samotný krajský súd na začiatku

pojednávania zmätočne a neprehľadne konal o viacerých procesných otázkach týkajúcich sa prípravy konania prakticky súčasne, došlo k omylu na jeho strane súdu v tom, na ktorú otázku právny zástupca sťažovateľky vlastne odpovedá. Preto treba usudzovať, že použitím slova „nie“ nebol vyjadrený prejav vôle smerujúci k tomu, aby sa vo veci nekonalo, a teda toto vyjadrenie nesmerovalo k účinnému späťvzatiu návrhu. Navyše samotnú odpoveď právneho zástupcu sťažovateľky („nie“) nemožno považovať za určitý, zrozumiteľný a pochybnosti nevzbudzujúci prejav vôle. Samotný Občiansky súdny poriadok nepozná pojem „trvať“ alebo „netrvat“ na podanom návrhu a ani nedáva súdu povinnosť pýtať sa účastníkov konania na to, či na podanom návrhu „trvajú“ alebo nie. Sťažovateľka nikdy výslovne nevzala návrh späť, pričom samotná odpoveď „nie“ neznamena nutne úmysel účastníka konania vziať návrh späť v celom rozsahu. V dôsledku odpovede „nie“ na otázku súdu, či účastník „trvá“ na podanom návrhu, totiž môže byť aj rozšírenie návrhu, prípadne jeho čiastočné späťvzatie. Zo samotnej odpovede „nie“ sa nedá bez ďalšieho usudzovať vôľa účastníka vziať svoj návrh späť v celom rozsahu.

Sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy, listiny a dohovoru v konaniach vedených najvyšším súdom pod sp. zn. 2 Sdo 36/2013 a sp. zn. 10 Sžr 45/2012, ako aj krajským súdom pod sp. zn. 4 Sp 53/2007 s tým, aby boli uznesenia najvyššieho súdu z 18. septembra 2013 a z 27. marca 2013, ako aj krajského súdu z 22. novembra 2011 zrušené a vec bola vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie. Požaduje tiež priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 5 000 € (neuvádza, od ktorého z účastníkov konania a v akej výške, pozn.), ako aj náhrady trov konania vo výške 275,94 €.

II.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 4 Sp 53/2007-53 z 22. novembra 2011 vyplýva, že konanie o návrhu sťažovateľky proti odporcovi týkajúcom sa preskúmania zákonnosti rozhodnutia odporcu sa zastavuje, keďže pred pojednávaním vo veci samej 22. novembra 2011 právny zástupca sťažovateľky (totožný s terajším právnym zástupcom sťažovateľky, pozn.) uviedol, že sťažovateľka na návrhu v ďalšom netrvá.

Z uznesenia najvyššieho súdu č. k. 10 Sžr 45/2012-68 z 27. marca 2013 vyplýva, že ním bolo potvrdené uznesenie krajského súdu č. k. 4 Sp 53/2007-53 z 22. novembra 2011. Podľa názoru najvyššieho súdu z predloženého spisového materiálu vyplynulo, že právny zástupca sťažovateľky na pojednávaní pred krajským súdom 22. novembra 2011 (zápisnica o pojednávaní č. l. 42) na výzvu samosudkyne, či trvá na podanom opravnom prostriedku, uviedol, že na podanom opravnom prostriedku netrvá. Na to bolo vyhlásené uznesenie, ktorým krajský súd konanie zastavil. Po vyhlásení uznesenia, jeho odôvodnení a poučení o opravnom prostriedku právny zástupca sťažovateľky uviedol, že sa omylom vyjadril na otázku, či trvá na opravnom prostriedku, v tom zmysle, že netrvá, pričom však mal na mysli procesnú situáciu vo vzťahu k otázke vstupu do konania ďalších subjektov ako vedľajších účastníkov, keďže toto bolo spomenuté skôr. Ďalej právny zástupca sťažovateľky do zápisnice uviedol, že následok mylného vyjadrenia si uvedomil až po vyhlásení uznesenia, a zdôraznil, že na podanom opravnom prostriedku trvá. Zástupcovia odporcu a ďalších v konaní zúčastnených osôb uviedli, že vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľky pochopili tiež ako nezotrúvanie na opravnom prostriedku. Najvyšší súd nemohol uznať námietky sťažovateľky, keďže úkon späťvzatia návrhu urobila slobodne. Späťvzatie návrhu je jednostranným procesným úkonom účastníka konania, pričom jeho účinky nastávajú v okamihu, keď sa dostane do dispozície adresáta, t. j. súdu. Ak účastník vzal návrh späť tam, kde zákon takéto späťvzatie pripúšťa, nemožno toto späťvzatie ďalším úkonom odvolať. Každý procesný úkon je potrebné posudzovať z objektívneho hľadiska, teda podľa toho, ako sa navonok prejavuje, pričom vnútorný rozpor medzi tým, čo účastník zamýšľal, a tým, čo skutočne navonok prejavil, nezbavuje procesný úkon účinkov, ktoré s týmto prejavom vôle procesné právo spája. Občiansky súdny poriadok na rozdiel od Občianskeho zákonníka dôsledky úkonov urobených v omyle neupravuje. Verejnoprávna povaha procesných vzťahov tiež vyžaduje podstatne vyššiu mieru právnej istoty účastníkov a tretích osôb, pričom právna istota by bola oslabená možnosťou spochybňovať dodatočne už urobené procesné úkony s odkazom na vady vôle. Rozhodujúce je, či vyhlásenie o späťvzátí návrhu bolo urobené určite, zrozumiteľne a spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti. Vzhľadom na tieto skutočnosti krajský súd nepochybil, keď na základe späťvzatia návrhu konanie v súlade s ustanovením § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho

poriadku zastavil, neberúc do úvahy odvolanie tohto procesného úkonu právnym zástupcom sťažovateľky po vyhlásení uznesenia.

Z uznesenia najvyššieho súdu č. k. 2 Sdo 36/2013-82 z 18. septembra 2013 vyplýva, že dovolacie konanie týkajúce sa dovolania sťažovateľky proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžr 45/2012 z 27. marca 2013 bolo zastavené. Podľa názoru najvyššieho súdu proti rozhodnutiu najvyššieho súdu v rámci piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 tretia veta Občianskeho súdneho poriadku), pričom opravným prostriedkom je aj dovolanie. Zo žiadneho ustanovenia piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu súdu v správnom súdnictve. To znamená, že najvyšší súd v správnom súdnictve nie je dovolacím súdom. Neprípustnosť dovolania je prekážkou ďalšieho konania v tejto veci. V zmysle § 104 ods. 1 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, ktorým je nedostatok právomoci konať vo veci. Uznesenie najvyššieho súdu bolo právnemu zástupcovi sťažovateľky podľa dátumovej pečiatky doručené 1. októbra 2013.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 4 Sp 53/2007, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti uzneseniu krajského súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky mal najvyšší súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň vylúčená v uvedenom rozsahu právomoc ústavného súdu. Treba tiež poznamenať, že sťažovateľka právo podať odvolanie aj využila.

Odlišná je situácia vo vzťahu k zvyšnej časti sťažnosti, teda čo sa týka konaní vedených najvyšším súdom pod sp. zn. 10 Sžr 45/2012 a sp. zn. 2 Sdo 36/2013. Túto časť sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Z dovolacieho uznesenia najvyššieho súdu č. k. 2 Sdo 36/2013-82 z 18. septembra 2013 zreteľne vyplýva, že dovolacie konanie bolo zastavené vzhľadom na neprípustnosť dovolania v rámci správneho súdnictva (piata časť Občianskeho súdneho poriadku). Sťažovateľka síce na jednej strane tvrdí, že týmto uznesením najvyššieho súdu boli porušené jej označené práva podľa ústavy, listiny a dohovoru, ale zároveň na druhej strane argumentáciu najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania v rámci správneho súdnictva nijako nenapáda a nespochybňuje.

Za uvedeného stavu sa dovolacie uznesenie najvyššieho súdu javí ako dostatočne jasné a presvedčivé. Žiadne náznaky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti v sebe nemá.

V podstate totožne treba hodnotiť aj argumentáciu odvolacieho uznesenia najvyššieho súdu č. k. 10 Sžr 45/2012-68 z 27. marca 2013. I toto uznesenie sa javí vo svetle uplatnených námietok sťažovateľky ako vyčerpávajúce a presvedčivé. Skutočnosť,

že sa sťažovateľka so závermi najvyššieho súdu nestotožňuje, sama osebe nezakladá porušenie označených práv.

Z pohľadu ústavného súdu treba osobitne vyzdvihnúť úvahy najvyššieho súdu, ktorými sa rozlišuje medzi procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi úkonmi, a to najmä z pohľadu úkonov urobených v omyle. Tieto pre posúdenie veci rozhodujúce argumenty sťažovateľka nijako priamo nenapáda a nespochybňuje. Zdôrazňuje iba to, že reakciu jej právneho zástupcu krajský súd mylne pochopil. Pritom neušlo pozornosti ústavného súdu, že na pojednávaní krajského súdu právny zástupca sťažovateľky po vyhlásení uznesenia o zastavení konania uviedol, že sa omylom vyjadril na otázku, či trvá na opravnom prostriedku v tom zmysle, že na ňom netrvá, pretože v skutočnosti mal na mysli procesnú situáciu vo vzťahu k otázke vstupu ďalších subjektov do konania ako vedľajších účastníkov. V rozpore s týmto vyhlásením však už v sťažnosti podanej ústavnému súdu tvrdí, že omylu sa dopustil krajský súd (nie teda právny zástupca sťažovateľky), ktorý nepochopil, že odpoveď právneho zástupcu sa netýkala otázky, či trvá na návrhu, ale inej, tiež krajským súdom položenej otázky.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2014